

mu razliva toplota, tako toplo kakor pri pečiki doma.

Skrčil in zvil se je še bolj in . . . zaspal. Prebudil se je še enkrat in si prigovarjal: »Nekoliko samo še se spočijem in potem pa pojdem spet gledat onih igračic«.

In znova spi. V spanju vidi vse polno igračic ter se smehlja. Ah, kako je vse to lepo! In pri vsem tem se mu zdi, da mu mati prepeva pri zibki in ga uspava . . .

»Mamica, že spim, — že spim!« je šepetal in se bolj privijal h kupu drv.

»Pojdi z mano, deček, povedem te k božičnemu drevesu«, govori mu neznan, a mili glas. In zdi se mu, da je to glas ljubljene mamice.

Ne, to ni mamica, to je nekdo drugi. Sklanja se nad njim in naenkrat čuti, da ga to neznano bitje nežno in ljubeznjivo objema.

Med tem žari velika luč, tako velikanska in mu sveti nasproti.

Aj, kako prekrasno je to božično drevesce! Vendar to ni samo jedno drevesce, dolga vrsta jih je, na njih polno lučic in igračic — vse polno. Vse se lesketa in miglja, pa kaj vse to pomeni?

Punčike rastejo, čudi se — glej, to so sami otroci in pravi, živi! Objemajo ga, poljubljajo, vedejo za roko daleč in on gre . . . Naenkrat stoji mati pred njim, gladi ga in se mu sladko smehlja . . .

»Mamica, mamica, ah, tu je krasno!« šepeta in zopet ga poljubljajo ti otroci. »Kdo ste?« jih vpraša zvedavo.

»Mi? odgovarjajo mu in razlagajo, da so bili vsi takovi otroci ko on, pa da so od bede umrli, zmrznili, in da je to drevesce Jezuščkovo, kateri ga je priredil in okrasil njim. Sedaj so tukaj, so angeljčki pri Jezuščku, kateri je ima tako rad in blagoslavlja tudi te njih dobre matere. In te njihove matere stojijo na strani, poznajo svoje otroke, jih poljubujejo in zibajo, da bi ne plakali sedaj več, ker so v nebesih.

* * *

Drugo jutro je našel hlapec malo mrtvo truplo zmrzlega dečka na dvorišču za kupom drv. Mnogi so se solzili . . .

Hvala Bogu! Zdi se, da vendar ni umrla ljubezen med ljudmi. Ali je vendar samo tam med angeljčki?

Mesto rakve . . . potico.

Spisal Seljanov.

Naši gorski ljudje so kakor ptice selivke; dokler leži v poletnem krasu ta divni planinski svet, se ti ne maknejo od svojega čarobnega rojstnega kraja, pa ako bi jim ponujal tudi mošnje zlatov. »Zlató«, ki se razliva od solčnih žarkov od svetočih brdih in logéh, jim je dražje od bogastva celega sveta. Le kdor pozna lepoto naših krajev, tudi razume to globoko vkoreninjeno domoljublje. Pa je tudi mnogo opravila v gorkem poletju okoli domov, katero drži možki svet doma. Ko pa je urejeno vse in opravljeno in ko pripiha prva jesenska sapa preko visokih brd in strmin, tedaj pa se odpravijo naši možakarji, te pravcate lastavice, kar v celi trumi na pot, — seveda ne na jug, marveč še bolj na sever, v še bolj mrzle kraje, v nekaj dni oddaljene rudokope. Ondi prebijejo, ako jim je sreča mila, da se jim ne pripeti kaj »človeškega« v kakem rovu, dolgo zimo med rudarji ter pridno pošiljajo prihranjene novce domov za razne potrebe. Mej napornim delom v globočini pod zemljo pa zamišljeni sanjajo o svetlih srečnih dnevih, ki jih čakajo v domovini, ko napoči topla pomlad. No, pa vse to je že znana stvar. Manj »znano« je seveda, koliko usod je združenih z življenjem teh »ptic selivk«, katerim pravimo »naši mili gorjani«.

* * *

V jeseni je bilo. Pred Mlakarjevo krčmo je stal trop začrnelih možakov, starejših in mlajših. Vsi so bili oprtani za dolgo pot. Od planine doli je bril oster veter in opominjal na odhod. Okoli možakov so stale ženske in otroci, prve objokane, drugi premrlih udov. To so bili »rudarji«, ki so se odpravljali od doma, od dragih svojcev v daljni svet.

»Pa kaj kmalu mi piši Jože«, reče Jeranova in poda roko svojemu možu.

»E, saj veš, Lenčka, da ti bom pisal koj, ko pridemo v kraj«.

»Pa, če mogoče, o Božiču da prideš, — vse ti pripravim; novo obleko dobiš za praznike in lepo potico spečem, da boš vesel«.

»Kaj bi ne bil vesel, — no, pa če Bog da, se vidimo o Božiču!«

»Bog te obvaruj, — Bog vas obvaruj vse, in srečno hodite!« zakliče Lenka in možaki so krenili strmo pot v goro, vrhu katere se potem zavije cesta dalje proti zelo oddaljeni prvi železniški postaji.

Lenki in drugim ostalim, ki so gledali za tem črnim tropom, pomikajočim se mož za možem v strmi hrib, se je zdelo, kakor da odhajajo v vojsko, v krvavi boj proti hudemu sovražniku. V resnici pa se niso mnogo motili, saj življenje rudarjevo ni mnogo drugače od vojakovega v vojni, ker tudi rudar zre neprestano smrti v blede obličje.

* * *

Pretekli so trije meseci v rudokopu mej črnimi stenami v pošastnih rovih in predorih. Jednakomerno so spremljali udarce srca možakov, obsojenih preživeati tri četrtine svojih dnij pod zemljo, udarci ojstrega orodja pod trdem kamenju. Jeran in Raven sta delala skupaj na konci nepregledno dolgega predora. Čas sta si kratila s spomini na dom in z raznimi načrti za življenje; kajti bila sta oba še primerno mlada.

»Ali pojdeš o Božiču?« vpraša Raven tovariša.

»Skoro da pojdem. Saj veš, težko me pogrešajo, in tudi meni je težko. Z Lenko sva se vedno rada imela in tudi zdaj ni bilo lahko ločiti se. Ali kaj se hoče! Tudi otroka me skrbita, — saj veš, ako je človek tak, da visi z vsako mišico svojega srca na njih, katere je pustil brez varstva daleč doma, — da pač komaj čaka . . .«

»I no, saj to jaz razumem, tudi meni ni drugače, da« —

»No, pa še ti pojdi, jo udariva skupaj, da bo krajša pot, kar pojdi Jernej!«

»Ne morem, nikakor mi ne kaže. Pa ako greš ti, pozdravi pri nas in potem mi poveš, kako se imajo!«

»To pa že storim, Jernej!«

»Posebno mi poglej, če je raztrgala tudi letos povodenj na moji senožeti!«

»E, ta vražja voda! Saj pravim, ako bi vsi mi mogli prihraniti toliko skupaj, da bi sami uravnali to imentano Brezdnico, — potem bi že še bilo«.

»Kar še ni, je še lahko; pa le dobro vse oglej, Jože!«

* * *

Od vseh, ki so odšli v jeseni, podal se je samo on o Božiču v domovino, on mladi Jeran. Silno ga je gnalo, dasi so mu nekateri odsvetovali; kajti nenavadno ojstra zima je bila zavladala.

»Le glej, da se vrneš!« so klicali za njim, ko je odhajal; a oni so koj za tem odšli spet v globočino.

* * *

Sveti večer! V teh besedah je izrečeno vse, kar s čarobno silo odmeva v srcu vsacega kristjana. A še sveti večer v naših gorah! Oj, to je treba videti, čutiti; popisati se ne dá. Okrog po bregovih in plazovih sneg, kakor daleč nese oko; a nad snežno veličino lunin svit tako tajinstveno razlit na okrog. Brezštevilno biserov se iskri po snežni be-

lini, kamor se ozre oko; — a med vso to čarobo svete noči doni večerni zvon, odmeva grom topičev.

* * *

Pri Jeranovih so pričakovali domov gospodarja, ker prav za gotovo je obljubil v pismu, da pride za praznike. Kako veselje se je izražalo na obrazih mlade žene in otročičev! V čedno opravljeni izbi je stala belo pogrnjena miza in na njej se vidi na krožniku narezana potica. Prostor pa je mračno razsvetljeval svit male lučice doli z »jaslic«.

Ura je osma.

»Saj bi že morali biti doma atek«, dahne Lenka otrokoma, pet let stari Jerici in sedemletnemu Jernejcu, ki sta sedela za mizo in poželjivo obračala poglede na potico. »Čudno se mi res zdi, da ga še ni; da bi ga Bog nebeški obvaroval vsake nesreče; ker mrz je res nocoj in pot tudi ni prav lahka čez plazove«.

In prešla je ura za uro, bilo je deset, najst po noči, — a njega od nikoder.

Zeni je postajalo nad vse tesno pri srcu in otroka, slutivša materino skrb in žalost, pričela sta jokati.

»Oh, kak sveti večer imamo!« začne z nova tolžiti Jeranka in pohaja pred hišo in gleda po mesečini v goro, ail se ne čujejo tako znani koraki. »Morda se je tudi premislil in ga ne bo«, reče žena, ter odide v hišo, pa poklekne in začne moliti.

H kratu začuje pred hišo nenavaden hrup in človeško govorjenje; nekdo celo zakliče: »Lenka!«

V čudni slutnji plane pred duri in vidi vse črno ljudi.

»Le sem stopi, Lenka, — nekoga smo ti prinesli, pa nič se ne prestraši, prav tvoj Jože bo. Gore v plazju je ležal, ko smo šli k polnočnici«.

»O križani Jezus, ali je Jože, ali je mrtev?« vsklikne vsa obupana žena in se zgrudi ob truplu svojega moža, kliče:

»Jože, Jože, vstani, zbudi se, ali so te ubili? ali ne čuješ?«

»Mrtev bo!« se začuje na okrog, »gotovo je zmrznil utrujen od pota; kar po gospoda pošljimo. Uboga žena, kak sveti večer bode imela!«

»Nesimo ga v hišo in poskusimo, ako je še pomoč!« rekli so drugi.

In nesli so ga v hišo, drgnili s snegom in slamo ter poskusili vse, kar se je dalo storiti in česar so bili ljudje že vajeni.

In zares, čudo, — trud ni bil zastoj, — mož še ni bil izgubljen, odprl je oči in jel se polagoma gibati.

»O, Bog bodi zahvaljen!« molila je žena srečna in vesela, da se je tako obrnilo.

»No, zdaj ti ga lahko pustimo, Lenka; le dobro ga skrbi!« rekó sosedje in odidejo k polnočnici.

* * *

K sreči prislec ni ležal predolgo nezavesten v samoti, ker previdnost je hotela, da so šli ljudje k polnočnici in so ga našli ob poti kmalu potem, ko ga je utrujenega in premrtega zapustila zavest.

Probudivši se in ko je do dobrega okreval, je pripovedoval ženi, kako je bilo po poti in kako da je še slišal človeški glas blizu sebe, ko je izgubil čut. Potem pa je zavladalo v prijazni hišici zopet veselje, pravo božično veselje.

»Že sem mislila, da ti moram napraviti rakev, moj ljubi, ljubi Jože, — tako sem se prestrašila!«

»Glej, hvala Boga, mesto rakve pa imam rajši potico, katero si tako dobro naredila«.

»Pa veš, Jože, nazaj mi ne hodi več; zdaj bi pa od skrbi ne mogla več živeti!«

»Naj pa velja tvoja, Lenčka, pa ostanem rajši doma«.

In praznovali so v tihem domu veseli Božič, in z njimi veselili so se sosedje, da je vse tako dobro in srečno izšlo.

cerkev in novo župnišče, ki bo skupno stalo nad 130.000 gl. Kje so pa dela vaše radodarnosti? Ovadbje in nevoščljivost zavoljo vsakega vinarja, katerega si Slovenci pridobimo in pa 130% občinskih doklad.

Lepa vam hvala za vašo radodarnost. Ž njo niste za občinske reveže ne za druge potrebe kaj zdatnega storili, in nestorjena dela vas tudi obsojujejo.

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Nova prikuha.) Zelje, solato, krompir in kaj enacega pozna in ima za prikuho vsak zemljan. A mi Šentiljčani smo naprednjaki tudi v iznajdbi jedil. Naš goltanec je sladkosneden, bolj ko ga ščegeče, bolj mu diši. S to le lastnostjo naših goltancev smo prišli nehoté na iznajdbo nove prikuhe. Mi smo dali tej novi prikuhi ime: dolgi nosi! Žalibog moramo jo mi stiljski Slovenci sami kupovati, če se te jedi kateremu »zlušta«, pri naših Nemcih in posilinemcih. Ni vsaka zemlja za gobe, pa tudi dolgi nosovi ne rastejo kjer si bodi. Tudi mesec upliva na to rastlino. Tako smo n. pr. opazovali, ko je naše nemčurčke trkala polna luna, takrat jim je pognala ta zelenjad peden na dolgo iz obrazov. Čudno je tudi to, da bolj ko kateremu izpadajo lasje, tem bolj pridobiva dolgi nos. Kar se tiče časa, so dolgi nosovi posebno storili takrat, ko so v Št. Iljskem potoku pocrkale ribe. Dneva in ure več ne vem, pa pri g. Johanu Repnigg lahko zveste, kdaj je to bilo. Tudi tisto leto, ko je prosil g. Bračko za gostilno, nismo trpeli pomanjkanja na dolgih nosovih. Iz novejšje dobe pa so v zgodovini dolgih nosov posebno znameniti dnevi: 27. avgust (dan volitve obč. odb.), 27. oktober (tožba proti g. Roškarju) in 16 december (prizivna obravn. proti g. R.). Pa da povem na kratko, zdaj imamo v Št. Ilju te novodobne prikuhe že toliko, da nameravamo nemški hotel opustiti in napraviti istotam zalogo ali kakor se pravi pa nemški: magazin za dolge nosove. Tudi novo društvo snujemo pri nas. Imenovalo se bo: nosorog.

Škoda le, da nas Slovencev ne pustijo zraven. Komur se te izvrstne prikuhe »zlušta«, naj le seže po nji — zlasti za praznike. Dobiva se na drobno, še raji pa jo prodajajo na debelo, ker je imajo v zalogi ogromno. Jaz sam še je nisem poskusil, pa je tudi ne maram, ker sem in ostanem prijatelj zelja. A ono pesem: »Kaj si kos, če ti raste dolgi nos« pa itak rad prepevam.

Sv. Barbara v Halozah. (Podporno društvo za šolske mladino.) V slogi je moč. Morda se dandanes noben rek bolj ne upošteva kakor navedeni. Vsi stanovi se več ali manj združujejo, da bi posamezniki na eni strani drug drugemu pomagali ter ložje obstali v boju za obstanek, na drugi pa se zopet v družbi razvedrili po napornem delu. Nastalo je vsled tega mnogo najrazličnejših društev, izmed katerih je vsako več ali manj potrebno. Med najpotrebnejša društva pa prištevamo ona, ki se bavijo s podporo ubogih. To blago delo bode prevzelo tudi »Podporno društvo ljudske šole pri Sv. Barbari v Halozah«, ki se ravno snuje in kojega namen je: oskrbovati uboge učence z obleko in učili, je kako drugače podpirati, v zimskem času dajati učencem toplo kosilo, kmetijski nadaljevalni tečaj na tamošnji šoli pospeševati ter pripomagati ubogim, pa nadarjenim učencem k vstopu v kako srednjo ali strokovno šolo.

Kdor razmere v Halozah le količkaj pozna, bo mi moral pritrditi, da je bilo tako društvo že davno prepotrebno. A vendar ga ni kazalo do sedaj ustanovljati, ker ni bilo upati, da se nabere dovolj udov. Danes stoji stvar drugače. Dobrodelnemu podjetju je na čelu obitelj barona Kübeck, koja je pristopila z lepo svoto kot ustanovnik ter ob jednom obljubila, da nabere udov med svojimi sorodniki in znanci.

Društvu je vsled tega obstanek zagotovljen; a k uspešnemu delovanju njegovemu pri temu številu otrok — tukajšnje šole jih obiskuje čez 500, od katerih moremo naj-

manj 400 uboge imenovati — smo primorani, prositi vse prijatelje šole, koji se le količkaj zanimajo za tukajšnje mladino, da pripomorejo po svoji moči. Vsak najmanjši prispevek se hvaležno sprejme. Udnina, ki je za redne ude najmanj 2 K na leto, za ustanovnike pa najmanj 20 K enkrat za vselej, se naj blagovoli poslati blagajničarki osnovalnega odbora gospej baronici Adalberti Kübeck na Borlno.

Društvo namerava najprej razdeliti platno, volno in drugo potrebno tvarino med učence, da bodo izdelovale pod vodstvom učiteljice ženskih ročnih del perilo in drugo obleko, katera se bode nato prihodnjo jesen razdelila med uboge. Velecenjenim gospodom trgovcem bomo vsled tega še posebno hvaležni, ako vpošljejo prej navedene tvarine. — Podpirajte nas, uboge Haložane, za kar vam bomo vedno hvaležni.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Občni zbor katol. slov. političnega društva »Sloga« v Ormožu se vrši dne 29. decembra 1903 ob 2. uri popoldan v prostorih okrajnega zastopa. Dnevni red: 1. Poročilo vodstva o delovanju in stanju društva. 2. Volitev novega vodstva. 3. Slučajnosti.

Slov. katol. politično društvo na Rečici v Sav. dolini bo imelo svoj občni zbor dne 27. decembra t. l. popoldan na Rečici. Kmetije, udeležite se shoda, da pokazete, kako se zavedate svoje narodnosti.

V Zrečah bo tamošnje politično gospodarsko bralno društvo »Straža« imelo občni zbor v nedeljo, dne 27. decem. po večernicah v prostorih g. Vidmarja. Med ostalim bode g. potovalni učitelj Goričan poučeval o gospodarstvu.

Spremembe v politični službi. Okraj. komisarjem sta imenovana začasna okrajna komisarja gg.: Oskar baron Warsberg in dr. J. vitez Koch-Thannheim; začasnim okraj. komisarjem sta imenovana namestniška konceptna praktikanta gg.: Štefan baron Neugebauer in dr. R. Bresar.

Iz pošte. Poštnim nadčefialom je imenovan v Gradcu g. Fran Lah, oficijalom v Celju g. Jos. Kosi v Celju. — Prestavljena je poštna upraviteljica g. Matilda Albrecht iz Konjic v Brežice in poštna upraviteljica g. Marija Zupan iz Brežic v Konjice.

Spremembe v finančni službi. Prestavljena sta finančna nadpaznika gg. Franc Bosina od oddelka Maribor I k oddelku II in Martin Ermenec iz Laškega v Žalec.

Častnim občanom so tudi imenovali občine Biš in Trnovska vas svojega rojaka, blg. g. dr. Josipa Kronvogelna, c. kr. dež. sod. svetnika pri Sv. Lenartu v Sloven. gor. Čestitamo!

Občina Orehova-Hotinja vas je imenovala v občinski seji dne 17. t. m. č. g. župnika Franca Hirti in vrlega župana g. Franca Pišek svojim častnim občanom. Iskreno čestitamo!

Mariborske novice. Minoli petek je bil obsojen 17letni mesarski učenec Valentin Majcen iz Varaždina na stiri dni ostrega zopora, ker je ukradel Francu Zagošču iz Ptuja zimsko sukno. — V nedeljo dne 3. januarja 1904. uprizori tukajšnje bralno in pevsko društvo »Maribor« ljudsko igro: »Na Osojah.« — Škratica se vedno bolj širi. Od 3. do 17. decembra je umrla na tej bolezni 15 otrok. — Pri tukajšnjem trgovcu L. Blau je kradel dalje časa njegov hlapec različno blago. Slednjič so ga pa zasačili ter je moral v luknjo. — Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 v je dovolilo namestništvo čevljarskemu pomočniku Francu Žalkovič, ki je rešil dne 12. avg. t. l. Janeza Zacha

iz Drave. — V nedeljo dne 27. t. m. vprizori društvo kat. rokodelcev v svojih društvenih prostorih igro: »Ave Marija.« — Na tukajšnjem trgu se prodaja perutnina, ki je okužena. Pripetilo se je že gospodinjam, ki so kupile perutnino za praznike, da so jim živali pocrkale. — 11letni Jožef Wacke, sin nekega krojaškega pomočnika, je ukradel dne 17. t. m. iz nekega stanovanja na stolnem trgu zlato ženske uro. Mladega tatu so še isto popoldne prijeli. — Zadnje nedeljo je imelo katol. del. društvo svojo božičnico, pr kateri so se obdarovali otroci ubožnih udov s koristnimi darili. Podarilo se je 148 otrokom. Predsednik društva, vlč. gosp. kanonik M. Matek so imeli lep nagovor. Izročili so tudi pozdrave od milost. knezoškofa, ki so bili zadržani. — Žvinski gonjač Ant Napast iz Slov. Bistrice je gnal minolo soboto dve kravi v Maribor. Zvali ste imeli popolnoma krvave noge ter sta se komaj premikali naprej. Kljub temu ju je Napast neusmiljeno pretepal in preganjal, dokler ga ni policaj prijel ter ustavil trpinčenje živine. — Kakor znano, je kupil trgovec Worsche od trgovca Grubitscha trgovino v gosposki ulici. Pozneje je zatrjeval Grubitsch, da pri popisovanju blaga za odkup ni vzel v zapisnik zabojsukna. Zaradi tega je tožil Worsche Grubitscha, ki je bil obsojen na 100 kron, ali pa deset dni zapora. Grubitsch je obogatel s slovenskim denarjem. — V nedeljo, dne 20. dec. je tukaj umrl Gabrijel pl. Maronič, c. in kr. polkovnik v pokoju. Bil je zelo priljubljen v narodnih krogih. Rojen je bil na granici na Hrvaškem in bil vedno zvest sin svojega naroda N. v m. p.!

Slovenska božičnica v Mariboru. Včeraj, dne 23 t. m. se je obhajala v zavodu č. šolskih sester božičnica slovenskega otroškega vrta. K božičnici je prišlo mnogo mariborskih Slovencev in Slovencev, ki so z zanimanjem gledali veselo igranje in srčno predavanje ljubkih otročičev.

Kronike + gosp. Slekovec. Od več strani se je izrazila želja, naj bi se kratko popisalo življenje in slovstveno delovanje prezgodaj umrlega g. Slekovec. Ogromno njegovega dela pa tiči v kronikah raznih župnij, zatorej se podpisani obrača z uljudno prošnjo na vse ene veleč. župniške urade, ki imajo kronike od g. Slekoveca celoma ali vsaj deloma, da mu v kratkem to blagovolijo naznaniti, kakor tudi, kedaj je dotično kroniko spisal, koliko obsega, ali jo je sam prepisal ali pa le pomagal z gradivom. Ako ima kdo zgodovinsko in slovstveno zanimiva pisma od njega, naj jih blagovoli poslati podpisnemu. Ko se porabijo, se mu po želji vrnejo. — Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru.

Vplačevanje davkov v I. četrtletju 1904. V I. četrtletju 1904. se morajo vplačati naslednji davki do sledečih obrokov: 1. Zemljiščni, hišno-razredni in hišno-najemniški davek, potem 5% davek popolnoma ali deloma davka prostih poslopij itd. prvi mesečni obrok do 31. januarja, drugi do 29. februarja, tretji do 31. marca. 2. Splošni dohodniški davek in davek podjetij, ki so obvezna dati račun do 1. januarja.

Bik, na sprehodu v mariborskih ulicah. Minolo nedeljo popoldan je bila v Mariboru velika gonja. Dvema mesarskima pomočnikoma mesarja Tscherne je ušel bik, ko sta ga gnala skozi tržaško cesto. Bežal je po mariborskih ulicah na sprehod, da so ljudje bežali prestrašeni na vse strani. V Jožefovi ulici bi se bilo skoraj posrečilo ga ujeti. Pregarjalci so metali za njim zanjke. V jedno se je bik zapletel in hoteli so ga privezati k leseni ograji ob cesti. Toda: ne boš ga, si je mislil bik, skočil kvisku in ograja je ležala na tleh. In dalje je dirjal vesel zlate svobode. Prišel je pri svojem sprehodu tudi na dravski most, čez katerega so takoj zaprli promet, ker so se bali, da bi katerega poslal v Dravo vode pit. Na mostu pa je brčkone bik zaslutil, da ne uide svoji osodi, kajti hotel je storiti samomor ter skočiti z mosta v Dravo. Mislil si je, bolje če se